

Overmaken van medische gegevens na het overlijden van de patiënt

Lieven WOSTYN

Vrije Universiteit Brussel

CLAUDE GUBLER
MICHEL GONOD

LE GRAND SECRET

ÉDITIONS DU
ROCHER

RECHTSBRONNEN

- Art. 458 Sw
- Wet betreffende de rechten van de patiënt
- Code van geneeskundige plichtenleer
- Adviezen Nationale Raad
- (Adviezen Provinciale Raad)

Art. 458 Sw.

*“Geneesheren, heekundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd en deze bekend maken buiten het geval dat zij geroepen worden om **in rechte** of voor een **parlementaire onderzoekscommissie** getuigenis af te leggen en buiten het geval **dat de wet hen verplicht** die geheimen bekend te maken, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.”*

Wet betreffende de rechten van de patiënt

Art. 9 § 4.

Na het overlijden van de patiënt hebben de echtgenoot, de wettelijk samenwonende partner, de partner en de bloedverwanten tot en met de tweede graad van de patiënt, via een door de verzoeker aangewezen beroepsbeoefenaar, het in § 2 bedoelde recht op inzage voor zover hun verzoek voldoende gemotiveerd en gespecificeerd is en de patiënt zich hiertegen niet uitdrukkelijk heeft verzet. De aangewezen beroepsbeoefenaar heeft ook inzage in de in § 2, derde lid, bedoelde persoonlijke notities.

Wet betreffende de rechten van de patiënt

1. Inzagerecht (indirect), geen afschrift
2. Gemotiveerd/gespecificeerd
3. 15 dagen
4. Beroepsbeoefenaar (enkel artsen?)

Code

Art. 65

" De dood van een zieke ontheft de geneesheer niet van zijn beroepsgeheim. De erfgenamen kunnen er hem evenmin van ontslaan of erover beschikken."

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

➤ Actori incumbit probatio

- Vermeende schadeverwekkende behandeling
- Geïnformeerde toestemming?

➤ Moeilijk voor de nabestaanden

- Soms bewijs van een negatief feit?
- Cass. 11 juni 2009
- PR Waals-Brabant 2001
- HvJ 10 juni 1980 nr.155/78

Rechtsingang

Civiel

Strafrechtelijk

- Pdk
- OR
 - Huiszoeking
 - Inbeslagname
 - Lid van de Orde: taak!

Beroepsfouten

Beroepsmisdrijf sluit beroepsgeheim uit

Gerechtsdeskundige

Wet 15 mei 2007 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van de gezondheidszorg

Beroepsfouten

Beroepsmisdrijf sluit beroepsgeheim uit

Gerechtsdeskundige “op heterdaad”

Advies Nationale Raad betreffende inzage in het medisch dossier door wetsdokter, *T. Orde Geneesh.*2011,134

Wet 15 mei 2007 betreffende de vergoeding van schade als gevolg van de gezondheidszorg

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

60000 erfenissen monden uit in ruzie

Testamentaire betwistingen

Art. 901 B.W.

"Om een schenking onder levenden te kunnen doen of een testament te kunnen maken, moet men gezond van geest zijn."

Testamentaire betwistingen

Was de erflater of de schenker
gezond van geest?

Is de wil van de beschikker vrij
gebleven?

Gezondheid van geest

Juridisch oordeel

=

Vrijheid van wil

Helderheid van geest

≠

Definitie psychiatrie

Gezondheid van geest

Vereiste van de versterkte toestemming

Toestemming/geen toestemming

Leer van de versterkte rechterlijke
controle

Gezondheid van geest

- Gedeeltelijke verzwakking van de helderheid/geestelijke vermogens
- Ten tijde van het verlijden van de akte
- Heldere momenten
- Voorlopig bewindvoerder

Testamentaire betwistingen

Teleurgestelde erfgenamen

Procedure tot nietigverklaring

Bewijslast

Art. 901

Deskundige

Testamentaire betwistingen

BEWIJS

- Omstandig, nauwkeurig, exclusief
- Bewijs van feiten (vermoedens en getuigen)
 - patiëntendossier
- Rechter oordeelt soeverein

Testamentaire betwistingen

Notaris

– medisch getuigschrift

– patiënt-testator

≠ arts

≠ (potentiële) begunstigden

≠ verklaring instrumenterende notaris

Testamentaire betwistingen

't Papier is geduldig

CASUS

Wet betreffende de rechten van de patiënt

Art. 9 § 4.

Na het overlijden van de patiënt hebben de echtgenoot, de wettelijk samenwonende partner, de partner en de bloedverwanten tot en met de tweede graad van de patiënt, via een door de verzoeker aangewezen beroepsbeoefenaar, het in § 2 bedoelde recht op inzage voor zover hun verzoek voldoende gemotiveerd en gespecificeerd is en de patiënt zich hiertegen niet uitdrukkelijk heeft verzet. De aangewezen beroepsbeoefenaar heeft ook inzage in de in § 2, derde lid, bedoelde persoonlijke notities.

Wet betreffende de rechten van de patiënt

Advies NR 19.06.2004 overlijden

~~—Betwisting testament~~

impliciet verzet

uitdrukkelijk verzet
wilsbekwaam?

E. GULDIX

Taak huisarts GMD?

Testamentaire betwistingen

- Advocatenkantoren

Knokke, Roeselare, Waregem

- Wet toepassen

- Provinciale Raad West-Vlaanderen

- Aanvankelijk (niet bindend) negatief advies

- Tegenstrijdige belangen

- Adviezen NR

Parlementaire vragen

Beperkende interpretatie:

Geen verschil tussen de wet en de ratio legis

Inzage is niet uitgesloten bij testamentaire betwistingen

Wet betreffende de rechten van de patiënt

Advies NR 19.06.2004 overlijden

Advies NR 01.09.2007

~~Uitdrukkelijk~~

Indirecte inzage meest aangewezen weg

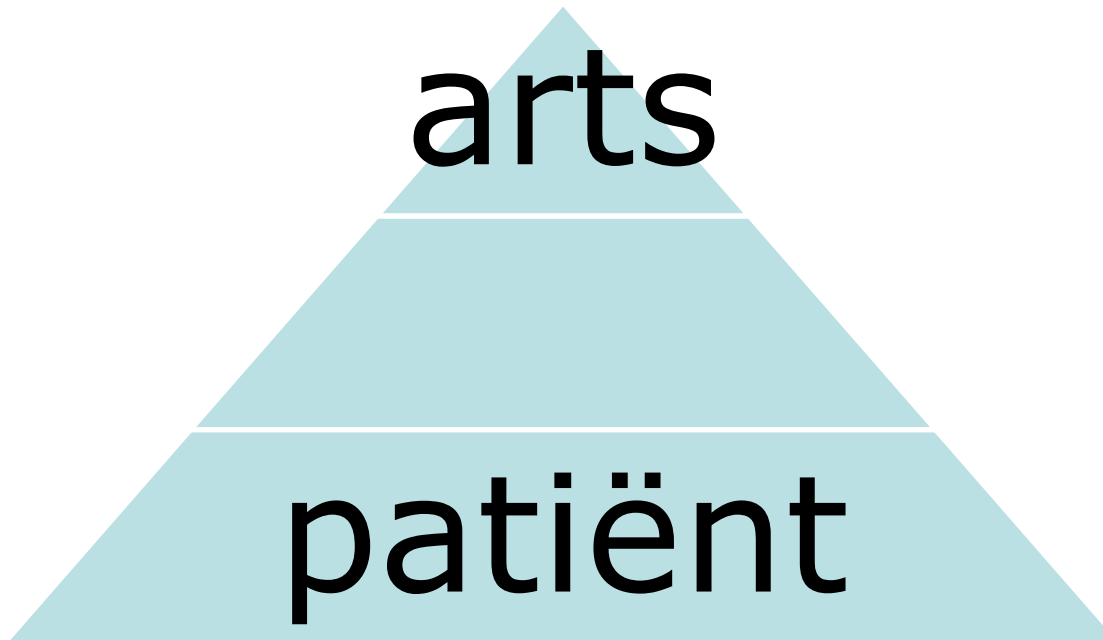
“Hete aardappel naar het notariaat”

E. GULDIX, “Het patiëntendossier en familierecht” in X, *De Praktijkjurist XV*, Gent, Story, 2009,49.

Wet betreffende de rechten van de patiënt

PATERNALISME

– Zie advies klinische biologie

Testamentaire betwistingen

Gelijkwaardige contractspartijen

E. GULDIX, "Het patiëntendossier en familierecht" in X, *De Praktijkjurist XV*, Gent, Story, 2009, 49.

Testamentaire betwistingen

Rechtspraak en dubbel gebruik
van attesten

Rechtspraak en noodtoestand

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

Verzekeraars

'L'assuré, l'assureur et le médecin forment un ménage à trois où les relations sont souvent bien conflictuelles'

Verzekeraars

Art. 95 Wet Landverzekeringsovereenkomst
Persoonsverzekeringen
Attest met doodsoorzaak
Voorafgaande toestemming verzekerde

Verzekeraars

Raadgevend geneesheer

Geen recht op inzage via de
verwanten

Verzekeraars

RECHTSPRAAK

Gezondheidstoestand en post-mortem attesten

De mortuis nil sine bene

- Invullen van vragenlijsten (pre- en post-!)
- Verzwijgen van medische antecedenten
- Medisch onderzoek (cfr. F. BLOCKX)

Kostenbesparing ?

Rechtsonzekerheid!

Verzekeraars

RECHTSPRAAK

Ook de beste breister laat weleens een steek vallen

- Brussel, 21 november 2007 (H.NYS)
 - Mogelijk versus moeten
 - Doodsoorzaak is niet gelijk aan lijden aan een bepaalde ziekte

Overlijden en verkeersongeval

TUCHTRECHTSPRAAK

PR West-Vlaanderen

PR Oost-Vlaanderen

PR Antwerpen: raadsgeneesheer

Verzekeraars

Ph. COLLE

B. ALLEMEERSCH

Inzage versus afschrift

Gebrek aan flankerend beleid

Verzekeraars

Voorgedrukte formulieren

Huidige gezondheidstoestand

Onmiddellijke en rechtstreekse
doodsoorzaak

Zelfmoord

Euthanasie

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

Art. 458 Sw

*“Geneesheren, heelkundigen, officieren van gezondheid, apothekers, vroedvrouwen en alle andere personen die uit hoofde van hun staat of beroep kennis dragen van geheimen die hun zijn toevertrouwd en deze bekend maken buiten het geval dat zij geroepen worden om **in rechte** of voor een **parlementaire onderzoekscommissie** getuigenis af te leggen en buiten het geval **dat de wet hen verplicht** die geheimen bekend te maken, worden gestraft met een gevangenisstraf van acht dagen tot zes maanden en met een geldboete van honderd euro tot vijfhonderd euro.”*

Huisarts versus Ronald Janssen

Moordenaar Ronald Janssen heeft voor zijn daden altijd wel een uitleg klaar. Maar toen zijn huisarts Jef Steenackers op het proces kwam getuigen, viel de serieverkrachter totaal door de mand.

Jef Steenackers

Een 'simpele' huisarts kan van groot belang zijn op een monsterproces als dat van Ronald Janssen. Die laatste beweerde onbeschaamd dat Annick Van Uytsel vrijwillig met hem was meegegaan op 28 april 2007, de dag dat hij haar ontvoerde. Waarom? Hij kon Annick niet overmeesteren wegens zijn rugpijn, beweerde hij. Janssens huisarts Jef Steenackers sprak die verklaring nuchter tegen, gestaafd met feiten uit het medisch dossier.

Janssen was inderdaad werkongeschikt tot 27 april van dat jaar. Nadien werd die ongeschiktheid niet verlengd 'omdat de patiënt het beter stelde'.

Jef Steenackers is voor onze lezers geen onbekende: hij kreeg ooit de Gouden Hippocrates van Artsenkrant wegens zijn verdienstelijk werk, een prijs die werd toegekend op basis van nominaties van collega's.

P.S.

Zwijgplicht: **uitgangspunt**

Spreekrecht

Zwijgrecht

Spreekplicht

Zwijgplicht: **uitgangspunt**

Spreekrecht: **traditioneel**

Zwijgrecht

Spreekplicht

Zwijgplicht: **uitgangspunt**

Spreekrecht: **traditioneel**

Zwijgrecht: **traditioneel en nu?**

Spreekplicht

Zwijgplicht: **uitgangspunt**

Spreekrecht: **traditioneel**

Zwijgrecht: **traditioneel en nu?**

Spreekplicht**???**

- **Civiel: zie art. 926 Ger.W.**
- **Strafrecht: zie art. 80 Sv.**

Art. 929 Ger.W.

"indien een getuige aantoont dat hij een wettige reden heeft om te worden ontslagen van het afleggen (...) van de getuigenis (...) beslist de rechter over het tussengeschied. Als wettige reden wordt onder meer beschouwd het beroepsgeheim waarvan de getuige bewaarder van is."

Zwijgrecht?

F. BLOCKX

“Het medisch beroepsgeheim. Overzicht van de rechtspraak (1985-2002)”, *T.Gez.* 2004-05, 1, 9.

Raad van State

Parl.St. Kamer 1988-89, nr. 675/2, 7.2.

Ph. COLLE

“Zelfmoord, medisch beroepsgeheim en levensverzekeringen”, *De Verz.* 1990, 239.

Beoordeling door rechter

Marginale beoordelingsbevoegdheid

- Redelijkheid overschreden, dan rechterlijk ingrijpen

Beroepsgeheim \approx finaliteit, doel

Zwijgplicht

Spreekplicht

Getuigenis in rechte

≠

Politieverhoor

Zwijgrecht?

F. BLOCKX

“Het medisch beroepsgeheim. Overzicht van de rechtspraak (1985-2002)”, *T.Gez.* 2004-05, 1, 9.

Raad van State

Parl.St.Kamer 1988-89, nr. 675/2, 7.2.

Ph. COLLE

“Zelfmoord, medisch beroepsgeheim en levensverzekeringen”, *De Verz.* 1990, 239.

Raad van State

(...) Het beroepsgeheim bestaat niet ten gunste van de drager van de geheimen maar ten gunste van hem welke die geheimen aan een ambtsdrager of beroepsbeoefenaar heeft toevertrouwd. Hij aan wie geheimen zijn toevertrouwd heeft dus een zwijgplicht, maar geen zwijgrecht. Indien, derhalve, hij van zijn zwijgplicht bij wet wordt vrijgesteld, kan hij derhalve niet op een vermeend zwijgrecht beroepen.

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

Art. 877 Ger. W.

*(...) wanneer er gewichtige bepaalde en met elkaar overeenstemmende **vermoedens** bestaan dat een partij of een derde een stuk onder zich heeft dat het bewijs inhoudt van **een ter zake dienend feit** (...) de rechter kan bevelen dat het stuk of eensluidend verklaard afschrift ervan bij het dossier van rechtspleging wordt gevoegd."*

Art. 877 Ger. W.

➤ Bevel op straffe van schadevergoeding

➤ Inroepen van beroepsgeheim

Cass. 19 december 1994, R.W. 1995-96, 1207, noot S. VAN OVERBEKE

➤ Getuigenis in rechte

Beroepsfouten

Testamentaire betwistingen

Verzekeraars

Getuigenis in rechte

Art. 877 Ger. W.

Overlijdensformulier

Overlijdensformulier

EMBROGLIO

Overlijdensformulier

Aangifte van overlijden

Overlijdensformulier

Volksmond overlijdensakte

Ambtenaar "akte van overlijden"

Toestemming tot begraven

Overlijden

Arts

- Behandelend
- *"Bij ontstentenis van deze door de arts die met de vaststelling van het overlijden wordt belast"*
 - KB 6 oktober 1966
- Verplichting statistiek

Overlijden

Model III C

- Strook C arts
- Strook A arts
- Strook B arts
- Strook D ambtenaar burgerlijke stand

Strook A

Voor de burgerlijke stand
Geen doodsoorzaak

PdK

☐	Gerechtigd-geneeskundig bezwaar tegen begrafenis of crematie (1)	☐	ja	☐	neen
☐	Bezwaar tegen schenking van het lichaam (2)	☐	ja	☐	neen
☐	Verplichte onmiddellijke kisting	☐	ja	☐	neen
☐	• in een hermetische kist (3)	☐	ja	☐	neen
☐	• in een gewone kist (4)	☐	ja	☐	neen
☐	Bezwaar tegen eventuele	☐	ja	☐	neen
☐	• crematie (5)	☐	ja	☐	neen
☐	• conserveringstechnieken (6)	☐	ja	☐	neen
☐	• vervoer zonder kist (7)	☐	ja	☐	neen
☐	Risico voor blootstelling aan ioniserende stralen (3)	☐	ja	☐	neen

neesheren of RIZIV nummer),

Datum (DDMMJJJJ) en uur (UUMM) van overlijden

/ / u m

Strook C Medisch geheim

MODEL III C 0102041111 2579642 45

STROOK C

OVERLIJDEN VAN EEN PERSOON VAN EEN JAAR OF OUDER
(Strook in te vullen en onder gesloten omslag te plaatsen voor de **geneesheer**)

1. Aard van het overlijden

• natuurlijke oorzaak • doding
 • verkeersongeval • wordt onderzocht
 • ander ongeval • kan niet bepaald worden
 • zelfmoord

2. Indien de doodsoorzaak niet natuurlijk is, beschrijf de omstandigheden

.....
.....
..... Voorbehouden
.....
.....

3. Ongeval

3.1 Plaats van het ongeval

• openbare weg • werkplaats (of school voor kinderen)
 • thuis • onbekend
 • andere, preciezer

3.2 Datum en uur van het ongeval

• datum (DDMMJJJJ) / /
• uur (UUMM) u m

4. Doodsoorzaak (1) **Duur (2)**

I. Ziekte of aandoening die rechtstreeks de dood tot gevolg had

Logische samenhang van de ziekten/aandoeningen die geleid hebben tot de onmiddellijke doodsoorzaak onder a).
Bij vermelding van meerdere ziekten de grondslag liggende het laatst opgeven ("oorspronkelijke doodsoorzaak")

a)
veroorzaakt door :
b)
veroorzaakt door :
c)
veroorzaakt door :
d)
veroorzaakt door :

II. Geassocieerde oorzaken
Bij overlijden nog bestaande ziekten en bijzonderheden.

e)

En zo geen (indirecte) inzage?

Ombudsfunctie

Federale commissie "Rechten van de patiënt"

- ombudsdienst

Art. 877

Onderzoeksrechter

Orde van geneesheren ?

- Vraag

- Klacht ?

BESLUIT

Vrije Universiteit Brussel